

5308

17de Trinitatis Søndag 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 4. oktober 1846

17de Trinitatis Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! Dit Ord, oplivet og besjælet af din Aand, har bygt Vorherres Jesu Christi Kirke, Dit Ord har opholdt Den fra Slægt til Slægt og gjort alle Dens Fienders Raad til Daarlighed! Dit Ord har ogsaa forsamlet os her, lad Det aabenbare Din Herlighed, lad det forklare vor Dunkelhed, lad det saliggjøre vore Sjæle i Vorherres Jesu Christi Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Hvo sig selv ophøier, skal fornedres og hvo sig selv fornedrer, skal ophøies!

Saa siger Han, som veed det, ja, Han, som da Han var i Guds Skikkelse, fornedrede sig selv og tog en Tjeners Skikkelse paa sig, og er nu høit ophøiet, med et Navn over alle Navne, saa i *Jesu* Navn skal alle Knæ bøie sig, deres i Himlen og paa Jorden og under Jorden og alle Tunger skal bekiende *Jesus Christus*, som Herren til Gud-Faders Ære! troer vi det, ja, troer vi, som Christne, paa *Jesus Christus*, og søge Livet i Hans Navn, da maa det nødvendig staae os klart for Øie, at hvem der ophøier sig selv, følger ham som synder fra Begyndelsen, den Guds Fiende, som er nedstyrtet i Afgrunden og bereder sig selv den samme Lodd, men hvem der fornedrer sig selv,

træder derved efter Evne i Guds eenbaarne Søns Fodspor, som er ydmyg af Hjertet, og vil drage hele sit Følge op til sig hvor Han sidder ved Gud-Faders Høirehaand, hvor Fyrsterne og Magterne er ham underdanige!

Vel maae vi da sige, at Snorerne er faldne for os paa de liflige Steder, og at vi netop er lykkelige ved vor jordiske Byrd og vor naturlige Fattigdom i Aanden, da Fristelsen til at ophøie sig selv maa være langt mindre for os, der aabenbar ei kan sætte en Alen til vor Vext, om vi end bekymrer os derfor, og det kan Ingen falde lettere end os at fornedre sig selv, da vi er Jordens Børn, saa i vor dybeste Selvfornedrelse hvile vi i vor Moders Skiød.

Men Christne Venner! skiøndt alt Dette er sandt, skiøndt der ikke kan tænkes en mere smilende Udsigt for Støvets Børn, end den, Vorherre *Jesus Christus* aabner sine Smaa med Ordet: hvo sig selv fornedrer, skal ophøies, da det er Udsigten til hans Herligheds Throne, som han vil dele med dem, og skiøndt det er en Skam, at den dybeste Selv-Fornedrelse, med denne Udsigt, skal koste os et Suk eller en Taare, end sige Kamp og Møie; saa vilde vi dog farlig bedrage os selv, om vi tænkte, at den sande Selv-Fornedrelse i hjertelig Ydmyghed faldt os let, ja, dersom vi tænkte, at det med al vor

17de Trinitatis Søndag 1846

Anstrængelse uden ham var os mueligt, thi allerede i denne Tanke ligger der en syndig Selv-Ophøielse, spirer der et Ukrudt, som den Himmelske Fader ingenlunde har plantet, og som vi derfor skal bede Han i *Jesu* Navn med Rod oprykke.

Ja m. V. denne ulyksalige Drift til at ophøie sig selv, det var netop Klinten, som Fienden saaede blandt Hveden, mens Folkene sov, det var netop den onde Lyst Fristeren i Paradiset indskiød Kvinden, vor første Moder, da han indbildte hende, at Støvets Børn kunde stige høiere ved at overtræde Guds Bud end ved at følge det, I skal blive ligesom Gud, sagde Løgneren, og Støvets Hjerter svulmede i Selv-Ophøielse, og Mennesket blev dybt fornedret, faldt i Dødens Vold.

Men, Gud skee Lov! spore vi end Driften i os til Selv-Ophøielse og savne vi end hos os selv Kraften til Selv-Fornedrelse, der dog er den eneste Vei til sand Ophøielse, saa

har dog den Himmelske Fader sørget for, at Alt kan blive godt og evig glædeligt endnu, naar vi kun har Hjerte til at føle vor Skyld og Elendighed, og til at troe paa Hans eenbaarne Søn, som Han har skiænket os ei blot til et Mønster paa Ydmyghed og SelvFornedrelse, men til en Frelser fra Syndens og Dødens Magt og til en ny Stamfader, hvis Afkom er alle Guds Børn med

17de Trinitatis Søndag 1846

et ydmygt Sind og med et himmelsk Haab, der skal krones paa den store Dag, naar vi møde Ham i Skyen, i hvis Navn vore Knæ bøiede sig paa Jorden og hvem vore Tunger godvillig bekiendte, som Herren til Gud-Faders Ære.

Og see m. V. til at erfare begge Dele, baade vor egen Uformuende til SelvFornedrelse af Hjertet og Christi Kraft i os, hvorved vi formaae alt Godt, dertil har vi aldrig bedre Leilighed end paa en Dag, som denne, da vi er forsamlede for høitidelig at komme den christelige *Børne-Lærdom* ihu, baade den, vi sædvanlig kalde saa, og den Herrens Lærdom, at uden vi blive som Børn, komme vi ingenlunde ind i Himmeriges Rige.

Ja m. V. naar vi høre de tre Troes-Artikler og Herrens Bøn, Fadervor, ophøie langt over al Verdens Viisdom og Skrifteklogskab, som vor Troes faste Grundvold og den rette Himmel-Stige, med Herren paa Toppen, høre Daaben prise, som Bækken, der glæder Guds Stad, som den eneste Green af Livets Flod, der endnu render paa Jorden, den eneste Kilde, der springer i Aanden til et evigt Liv, og høre Nadveren prise, som Bordet i Guds Rige med Himmelbrødet og Salighedens Kalk, da fristes vi maaskee alt til Selv-Ophøielse, som om det kun var en *Børne-Lærdom*, vi var voxet fra

17de Trinitatis Søndag 1846

og havde i vor egen Oplysning og aandelige Erfaring fundet fastere Grundvolde for vor Tro, og rigere Kilder til vor Trøst, men om det end ikke er saa, eller om vi end vende Fristeren Ryggen med et: pak dig Satan! der staaer skrevet: hvo sig selv ophøier skal fornedres, men hvo sig selv fornedr, skal ophøies, om det end er saa godt med os, da, jo alvorligere vi tænke paa at fornedre os selv, at sætte os blandt de Mindste, der troe paa Herren, med dem grunde Alt paa Troens Ord, paa Daabens Naade og Nadverens Velsignelse, bøie Knæ og folde Hænder i *Jesu* Navn med hans Bøn i vor Mund og i vort Hjerte, og sige med dem, det er hvad vi troe og hvad vi veed, vor Sjæl til Liv og Salighed, og med dem at taale Verdens Spot for en blind Tro og et lavt Trin* og et barnagtigt Haab, jo alvorligere vi tænke derpaa og jo inderligere vi ønske det, des klarere føle vi, det er os selv umueligt, naar det skal være meer end Skin og skee i Aand og Sandhed; men naar vi paakalde Herren i vort Hjerte og bede ham med sin Aand virke det samme Sind i os, som er i ham, da føle vi Magt til at være Guds Børn ved Troen paa hans Navn, og glæde os ved at blive smaa, saa vi kan voxe, og skamme os ved at vi noget

* [Læsning usikker]

17de Trinitatis Søndag 1846

Øieblik kunde betænke os derpaa eller krympe os derved, da Herren selv, som ved sin Fornedrelse foregik os med et stort Exempel, der af Støvets Børn kun smaat kan efterlignes, Herren selv, han bliver ved at gaae foran os overalt hvor Tro og Ydmyghed fører os, saa naar vi fornedre os dybest til den Allermindste, som troe paa Herren, da finder vi ham selv midt iblandt dem, med et Ansigt som Solen og Klædebon som Lys, saa vi har aldrig følt saa dybt, som her, at hos ham er godt at være, vi faae saa at sige Troen i Hænderne derpaa, at hvo sig selv fornedr skal ophøies, i det vi hos de Smaa, som troe paa Herren, finde et Himmerig paa Jorden, idel Liv og Glæde, med den Guds Fred, som overgaaer al Forstand og forvarer Hjerter og Tanker i Christo Jesu vor Herre, og med den barnlige Tillid til Gud-Fader i Himlen, at Alt hvad Han bedes om i Jesu Navn

det gjør Han for at herliggjøre sin Søn paa Jorden og bevise at Jesus Christus er Hans elskelige Søn, i hvem Han finder Velbehag evindeligt Amen!

17de Trinitatis Søndag 1846

[Nyt udkast?]

Guds Rige er nær, omvender eder og troer Evangelium!

Dette m. V. var ikke blot efter Skriften Hoved-Summen af Vorherres *Jesu Christi* Prædiken paa Jorden, da han var øiensynlig tilstæde, men det er alle Dage Hovedsummen af Hans Prædiken, som kom ned af Himmelen og taler Guds Ord; thi Aanden, Sandhedens Aand, som Han sendte os i sit Sted, da han var øiensynlig opfaren til Himmels, den Christne Kirkes Aand taler ikke af sig selv, men minder os kun guddommelig om hvad Herren har sagt, gientager det i hans Navn og indpræger det levende og uudslættelig i vort Hjerte, saa det findes skrevet der, som Apostelen siger, ikke med Blæk, men med den levende Guds Aande.

Ogsaa her lyder da først og sidst Herrens korte men guddommelig fyndige Prædiken: Guds Rige er nær, omvender eder og troer Evangelium, thi den gienlyder i Aanden hvergang vi ved Daaben efter Herrens Indstiftelse optage et Menneske-Barn i Kirkens Moder-Skiød til at opføres i Herrens Huus, og hvergang de Unge bekræfte deres Daabs-Pagt og bekræftes deri ved den Helligaand.

Ja, Guds Rige er nær! det kan aldrig forkyndes mere levende, end naar vi troende bede over de Smaa til den Himmelske Fader: oplad nu Dørren for dem, som banker, at de maae faae den evige Velsignelse i dette himmelske Bad og i det Rige, som du haver os allesammen lovet og tilsagt formedelst Vorherre Jesum Christum, og naar vi udraabe i Jesu Navn: lader de Smaa komme til mig og forhindrer dem ikke, thi Guds Rige hører dem til, og naar vi endelig vidne

17de Trinitatis Søndag 1846

om Daaben, at den er en Gienfødelse af Vand og Aand til Indfødsret i Guds Rige, som er Retfærdighed, Fred og Glæde i den Helligaand! Og at denne Indgang i Guds Rige er for alle dem, men kun for dem, som omvende sig og troe Evangelium, det kan aldrig forkyndes tydeligere end ved *Daabs-Pagten*, som jo bestaaer af Forsagelsen og Troes-Bekiendelsen; thi det er den sande Omvendelse, at vi med Afsky vende os fra Djævelen, fra Løgneren og Morderen med alle hans Gierninger og alt hans Væsen, vende om til den sande og levende Gud, som er vor og al Verdens Skaber, og det er den sande evangeliske Tro, at vi troe hvad vi alle ved Daaben bekiende, troe paa Himmels og Jordens Skaber, som Vorherre *Jesu Christi* og vor Fader, og troe paa *Jesus Christus*, den Korsfæstede og Opstandne, som den Frelser og Guds Salvede, vi bekiende, som vor Herre og al Verdens Dommer, og at vi troe paa den Hellig-Aand, som i *Jesu* Navn skienker hans Folk og Vennelag Syndsforladelse og evigt Liv til Sjæl og Legem.

Saavist som *Jesus Christus* lever og er i Aanden med Sine alle Dage til Verdens Ende, skal det da ogsaa her og allevegne findes at Han i den Helligaand vedkiender sig Ordet ved Daaben som sin Prædiken, det vil sige: som hans Ord til os, der er *Aand og Liv*, og aabner Kilden i de Troendes Barm, som springer til et evigt Liv. Det skee i Vorherres *Jesu Christi* Navn Amen!